

які служать еталонами геологічних подій і процесів у масштабах усієї планети, що задасть поштовх для сталого використання геологічних об'єктів в науковій, туристичній та природоохоронній сферах.

Список використаних джерел:

1. Бондарчук В.Г. Геологические памятники Украины / В.Г. Бондарчук. – Об-ство по распостр. полит. и научн. знаний УССР. – К. : Рад. Україна, 1961. – 80 с.
2. Геологические памятники Украины: Справочник – путеводитель / Коротенко Н. Е., Ширица А. С., Каневский А. Я. и др. 2-е изд. стереотипное. – Киев: Наук. Думка, 1987. – 156 с.
3. Денисик Г. І. Геосайти Поділля / Г. І. Денисик, Л. В. Страшевська, В. І. Корінний. – Вінниця: Вінницька обласна друкарня, 2014. – 216 с.
4. Зінко Ю.В. Збережемо природну спадщину Львівщини. – Бюлетень. – Львів, 2007. – 26 с.
5. Палюх В. М. Розвиток поняття «Геологічна пам'ятка природи» [Текст] / В. М. Палюх // Наук. записки СумДПУ ім. А. С. Макаренка. – 2010. – с. 150 – 154.
6. Свинко Й. М. Нарис про природу Тернопільської області: геологічне минуле, сучасний стан / Й. М. Свинко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 192 с.
7. Страшевська Л.В. Проблеми охорони геологічної спадщини Дністерського каньйону / Л.В. Страшевська // Екологія, неоекологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування : Мат-ли III Регіонал. наук. конф. студентів, магістрантів, аспірантів, молодих вчених. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – С. 98-100.
8. Тутковський П.А. Краєвиди України в зв'язку з її природою і людністю / П. Тутковський. – Київ: Червон. шлях, 1924. – 134 с.
9. Уімблдон В. Проблеми охорони геологічної спадщини України / В. Уімблдон, Н.П. Герасименко, А.А. Іщенко. – Київ: ДНЦ РНС НАНУ, 1999. – 129 с.
10. Slomka T., Kicinska-Swiederska A. Geoturystyka – podstawowe pojecia / Slomka T., Kicinska-Swiederska A. // GeoTurystyka. – 2004. – Т. 1 – № 1 – С. 5-7.

Бартко С. Л., студентка Г-31 групи
географічний факультет
Питуляк М. Р., к. г. н., доцент кафедри
географії і методики її навчання

ВОДНО-БОЛОТНІ УГІДДЯ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ

Мета статті: полягає у розкритті значення водно-болотних угідь для збереження водних об'єктів.

Виклад основного матеріалу: Під водно-болотними угіддями розуміють райони маршів, боліт, драговин, торфовищ або водойм – природних або штучних, постійних або тимчасових, стоячих або проточних, прісних, солонкуватих або солоних, включаючи морські акваторії, глибина яких не перевищує шість метрів [2].

Кожного року другого лютого країни світу, які мають на своїх територіях водно-болотні угіддя, у тому числі Україна, відзначають Всесвітній день водно-болотних угідь. Відзначення цього Дня приурочено до підписання світовою спільнотою другого лютого 1971 року у місті Рамсар (Іран) міжнародної угоди – Конвенції з водно-болотних угідь міжнародного значення. Мета її – зберегти водно-болотні угіддя як середовища для водоплавних птахів та збереження і раціонального використання цих угідь шляхом місцевих, регіональних і національних дій та міжнародної співпраці, які будуть складовою збалансованого розвитку світу.

Рамсарська конвенція декларує основні аргументи важливості водно-болотних угідь для забезпечення нашого майбутнього, а саме:

- водно-болотні угіддя важливі для забезпечення людства прісною водою, очищення та фільтрації поверхневих вод, поповнення водоносних горизонтів;
- ці угіддя годують людство – їх використовують для рибальства і сільського господарства протягом тисячоліть;
- вони забезпечують людей відновлюваними природними ресурсами для природних промислів, будівництва та опалення;
- мають значні бальнеологічні ресурси та використовуються з рекреаційними цілями; зберігають біорізноманіття та екологічну рівновагу;
- пом'якшують вплив штормів і повеней та захищають берегову лінію від руйнування;
- депонують вуглець, продукують кисень і допомагають у боротьбі зі змінами клімату [1].

Кожен рік день водно-болотних угідь відзначається під новим девізом-лозунгом. Секретаріат Рамсарської конвенції визначив тему 2019 року: «Водно-болотні угіддя та зміни клімату» і запропонував серію лозунгів: «Водно-болотні угіддя - ключ до вирішення проблем, пов'язаних зі змінами клімату. Ми не безсилі у протидії змінам клімату. Водно-болотні угіддя допомагають нам. Годі виснажувати водно-болотні угіддя. Зупинимо втрату водно-болотних угідь». Основною ідеєю цих лозунгів є підкреслення важливості екосистем водно-болотних угідь у протидії змінам клімату, поглинанні вуглецевих сполук, пом'якшенні впливу посух, зменшенні впливу повеней та штормів.

Наразі, загальна площа водно-болотних угідь складає 12,1 млн. км². Найбільша їх частка - 32% знаходяться в Азії, у Північній Америці - 27%, у Латинській Америці й Карибському басейні - 16%. Та, на жаль, відповідно до результатів першого «Глобального огляду водно-болотних угідь», що був підготовлений в рамках Рамсарської конвенції, ми втрачаємо ці території з загрозливою швидкістю - втричі швидше, ніж ліси. Так ВБУ у Європі скоротились на 35% з 1970 по 2015 роки, й

тепер займають лише 13% їх загальної площі. Африка за той самий час втратила 42% таких територій, а Латинська Америка - 59%. У «Глобальному огляді» зазначається, що природні водно-болотні угіддя скорочуються у межах суходолу, на прибережних і морських територіях. Це створює негативний вплив на 18 тисяч видів рослин та тварин, що залежать від цих територій. Станом на сьогодні, 25% мешканців ВБУ - від річок до коралових рифів, від альпійських озер до торф'яників, знаходяться під загрозою зникнення.

На цей час під охорону пропонується взяти 2186 водно-болотних угідь загальною площею 208,449 млн. га. Серед них і 33 українських водно-болотних угіддя міжнародного значення загальною площею біля 678 тис. га. З них 22 угіддя отримали статус міжнародних у 1995 році, а в 2004 році Бюро Рамсарської конвенції прийняло рішення про надання міжнародного статусу ще 11 природним комплексам України [1].

З метою впровадження вимог Рамсарської конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, департаментом екології та природних ресурсів Тернопільської облдержадміністрації спільно з провідними науковцями Львова і Тернополя забезпечено підготовку інформаційного листка Рамсарського водно-болотного угіддя «Серетські болота» площею 1,5 тис. гектарів та надіслано пропозиції до Мінприроди про надання їм міжнародного статусу [2].

Основними напрямками використання водно-болотних угідь є рибальство та аквакультура, туризм та рекреація, водозабезпечення тощо. З 1900 року зникли 64% водно-болотних угідь світу, а популяції прісноводних видів тварин і рослин значно зменшились. Ті, які все ще існують, часто знаходяться в настільки деградованому стані, що популяції риб і рослин та просто ділянки дикої природи водно-болотних угідь стрімко зменшуються.

Пріоритетами в напрямку відтворення водно-болотних систем на території Тернопільської області є виявлення і забезпечення охороною цінних об'єктів, а також екологічно безпечне використання їх ресурсів. З огляду на актуальність охорони та збереження водно- та лучно-болотних комплексів у 2015 році за поданням департаменту екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації Тернопільською обласною радою оголошено три гідрологічні пам'ятки природи місцевого значення «Джерело «Корито» площею 0,25 га на території м. Кременець, «Вишгородське джерело» площею 0,02 га на території Вишгородської сільської ради Лановецького району та «Дідова криниця» площею 0,01 га, що у с. Прошова Скоморохівської сільської ради Тернопільського району [2].

У цілому в складі природно-заповідного фонду Тернопілля охороняється понад 6,4 тис. га. водно-болотних угідь.

Охорона, збереження та відновлення природного стану водно-

болотних угідь на теренах області має унікальне значення не тільки для довкілля, але й для місцевого населення, яке в умовах зміни клімату та глобального потепління надзвичайно потерпають від нестачі води у джерелах питного водопостачання.

Список використаних джерел:

1. Екологія право людини [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://epl.org.ua/environmental-news/vodno-bolotni-uhiddy-dlya-nashoho-maybutnoho/>
2. Управління екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecoternopil.gov.ua/>

*Палюх О.О., магістрантка мГ-11 групи
географічного факультету
Питуляк М. Р., к. г. н., доцент кафедри
географії і методики її навчання*

ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Метою статті є аналіз об'єктів розміщення зеленого туризму у Тернопільській області.

Основна послуга зеленого (сільського) туризму – це можливість надання туристам тимчасового місця проживання. Облаштовані в сільській місцевості споруди для прийому відвідувачів називають агрооселями.

Агрооселя – це житлове приміщення, що знаходиться в сільській місцевості, містить не більше п'яти кімнат (залежно від категорії житла), пристосованих для проживання туристів, і належить на правах приватної власності господарю, який займається сільськогосподарською діяльністю або зайнятий у сфері обслуговування чи соціальній сфері села. Тобто поняття "агрооселя" не охоплює малих курортних котеджів, колиб, перебудованих для прийому туристів господарських приміщень тощо [3].

Надання послуг для короткочасного розміщення гостей можуть займатися всі бажаючі громадяни. Прийом туристів у сільських садибах – це перспективний бізнес, який вимагає розуміння та правильного застосування практичного ділового досвіду людей та специфічних навиків організаторської роботи.

Умовою для здійснення діяльності у сфері сільського туризму є ліцензування. Як зазначено у Законі України «Про туризм», з метою створення рівних можливостей суб'єктам туристичної діяльності на ринку туристичних послуг та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, захисту навколишнього природного середовища, підвищення рівня туристичного обслуговування здійснюється ліцензування туроператорської та турагентської діяльності [2].